

ABONAMENTUL:

Pe un an 70 Lei = 140 Cor.
 Anul, pe 36 Lei = 72 Cor.
 Unul luni 18 Lei = 36 Cor.
 Bugetul anual anual e de
 5
 Telefon p. oraș și în
 tarabau Nr. 754.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada 10

INSERȚIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarife.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPĂOAZĂ

Intrunirea comitetului județean din Arad, al Partidului național român.

— Dnii Goldiș și Cicio Pop iau parte la sedință. — Manifestațiile de simpatie ale asistenței față de cei doi bărbați de stat transilvăneni. — Cuvântările dlor Vasile Goldiș și Cicio Pop. —

Duminecă la orele 3 d. p. a avut loc în localul ziarului „Românul” adunarea comitetului județean din Arad al Partidului Național român pentru a se lua ultimele dispoziții în vederea participării la congresul dela Alba-Iulia.

La consfătuire au luat parte și dnii Vasile Goldiș, ministru, și Cicio Pop, fost ministru și fost președinte de Consiliu ad interim în timpul guvernului Vaida Voevod.

Intrarea în sala de consfătuire a dlor Goldiș și Pop, a fost salutată cu vii manifestații de simpatie ce simbolizau omagiul adus de membrii comitetului județean, din Arad, devotamentului, tactului și înaltelor calități de muncă și de prevedere puse în serviciul cauzei naționale de cei doi bărbați de stat transilvăneni.

D. Vasile Goldiș, ministru, care a prezidat sedința, spune că vremurile de altă dată, vremurile de durere și de jale când românii transilvăneni purtau jugul sclaviei ungurești, de și pierdute și uitate în negurile trecutului, fi vin din nou în minte, astăzi, când țara trece iarăși prin momente de grea cumpănă.

Deosebirea situațiilor stabilește prin ea însăși o comparație și o paralelă între ceea ce se petrecea atunci și între ceea ce se întâmplă azi.

În timpurile întunecate ale robiei românești toți românii transilvăneni cari aspirau după libertate și urmăreau în tăină și din tot sufletul realizarea visului național, se găseau toți într-o tabără.

Aceia cari se împăcau cu ideea de a purta mai departe lanțurile subjugării și cari din fericire erau foarte puțini, trăiau retrași fără să se amestece cu luptătorii reprezentanți ai adevăratului suflet românesc.

Imensa majoritate a românilor transilvăneni se găsea deci în tabăra Partidului național român, care ajunsese astfel să simbolizeze ideea românismului și să aibă ca țintă mărturisită susținerea conștiinței naționale și ideea că poporul român, în cadrul în care se găsea, avea dreptul să dispue el singur de viața și de soarta lui.

În formă românii transilvăneni nu erau iredentisti de oare ce nu se mărturisea nimic. În fond însă politica noastră întreagă era iredentistă de oare ce nu eram călăuziți de altă idee decât de aceea a realizării visului de unire cu patria mamă prin apărarea până la ultima limită a conștiinței naționale.

Aceasta pentru că în virtutea legilor fatale ale naturii, în virtutea legilor istorice și prin forța neîmpăcată a lucrurilor, conștiința națională trebuia să aibă ca rezultat final înfăptuirea și consolidarea pentru veșnicie a unității politice a poporului român.

Aceasta trebuia să se întâmple și s'a întâmplat pentru că nimic pe lume nu este și nu poate fi mai tare de cât conștiința unui neam.

Unirea s'a făcut și în realizarea acestui fapt Partidul național român a fost expresia voinței Ardealului de a se uni cu țara mamă.

Unirea odată făcută se putea zice că Partidul național român realizându-și menirea putea să dispară.

Unirea s'a făcut, e drept, în teorie. Cele 14 milioane de români, doresc și astăzi să formeze o singură unitate politică.

Tin să declar aci că nimeni din Ardeal nu urmărește ideea de separatism.

Acuzațiile ce ne-au fost aduse în acest sens

de politicianii vechului regat au fost numai o platformă politică și un procedeu, după noi, nepermis, în vederea asigurării intereselor electorale.

Noi am dorit și dorim din suflet unirea, dar făcută așa, în cât ea să corespundă dorinței tuturor, fără a produce sguduiri și fără a conține germele celei mai mici nemulțumiri.

Acei cari vor unirea fără a ne cunoaște mentalitatea, sufletul, obiceiurile și concepțiile noastre morale și religioase sunt dușmanii iar nu prietenii unirii.

Noi suntem adevărații unioniști, nu aceia cari voesc să facă totul dela București, la masa verde.

Vederile și încercările acestora sunt o iluzie optică, o credință fără de temeii.

Lipsa de sinceritate și de conștiință a unora a mers atâta de departe în cât am fost acuzați că voim republică. Această manevră a fost pur și simplu — să spunem cuvântul adevărat — o infamie cerută de interesele electorale.

Adesea ori am văzut în vechiul regat conducători, sau oameni cu pretenția de a conduce, având o mentalitate streină, o mentalitate ce nu este a poporului român, o mentalitate ciudată de bizantinism și de prefăcătorie.

Noi suntem aceia cari reprezentăm mentalitatea țaranului și această mentalitate dorim s'o comunicăm țarei întregi.

MISIUNEA PARTIDULUI NAȚIONAL ROMÂN.

S'a pus de către unele persoane rău intenționate în discuție, chestia desființării Partidului național român.

Partidul Național nu se poate desființa până nu se va realiza unirea completă și desăvârșită.

Partidul Național român — am declarat aceasta în todeauna, — avea și are de împlinit o înaltă misiune istorică. El care a fost în timpurile cele mai grele simbolul românismului și al ideii de unire, nu putea să înceteze de o dată, brusc, mai înainte ca această unire să se fi făcut în toată întregimea ei.

Partidul național are menirea să rămăie în picioare până la desăvârșita finalizare și până la unificarea tuturor românilor într'o singură concepție politică.

Noi, Românii de peste muniți, avem felul nostru de a gândi, moravurile noastre, concepțiile noastre morale și religioase.

De aci urmează că notele caracteristice ale individualității noastre morale, politice și culturale, trebuiesc să exercite influența ce li-se cuvine în organizarea, din toate punctele de vedere, a României întregite.

Legile ce se fac trebuie să poarte sigiliul moral, sufletesc și de inteligență specific al Ardealului și nu numai sigiliul Basarabiei sau Bucovinei.

La acest rezultat necesar și cerut de situație, nu s'ar putea însă ajunge dacă Partidul Național ar fi fărâmițat.

Aceasta a fost unctul de vedere ce m'a determinat întotdeauna să fiu în contra ideii oricărei fuziuni.

Fuziune înseamnă contopire, renunțare și pierdere a individualității. Ori Ardealul trebuie să fie condus de ardeleni. Partidul Național trebuie să rămăie, el însuși, adică cineva, nu să devie o simplă expresie a unui alt partid politic, cu care ar fi fuzionat.

CHESTIA COLABORĂREL

Cu totul altfel stau însă lucrurile din punctul de vedere al ideii de colaborare.

Colaborare înseamnă nu pierdere a individualității, ci reunirea efortărilor celor mai nobile în vederea unui scop comun, mare și general și anume acela de a servi interesele patriei întregi.

Am ținut totdeauna să se știe că am avut și am convingerea că trebuie căutată colaborarea cu oricare guvern până la stabilirea situației definitive și până la așezarea lucrurilor pe un fundament solid.

Este în felul acesta de a vedea o chestie de prevedere politică, este nevoia unei serii de măsuri și atitudini ce vizează mai departe decât ora nesigură a prezentului, este gândul la aceea ce se poate întâmpla în viitor.

Nu trebuie să fim pentru politica supărării, căci nu felul acesta de politică este cel mai bun.

Tebuie să ne înfățișăm la alegeri cu convingerea că avem datoria să susținem pe candidații Partidului Național în interesul României întregite.

Lupta noastră pentru izbânda în alegeri nu va trebui să însemne o luptă dusă în contra celorlalte partide politice, deoarece făcând aceasta ar fi să renunțăm la ideea posibilității de a colabora cu acel partid politic, ce ar putea oferi cele mai bune garanții, în vederea rezolvirii armonioase a problemelor naționale.

Vorbesc astfel pentru că nu pot admite cuvântul: „trădător” atunci când e aplicat oamenilor politici, așa cum acest lucru se practică în lumea politică a vechiului regat. Să ne susținem partidul și concepțiile noastre, fără a ataca însă alte partide, ci urmărind ideea propriei noastre consolidări.

Nu trebuie să facem pe popor să creadă că e condus de vânduți și trădători.

Luptă de principii nu de patimi, luptă de convingeri nu de interese personale.

Noi cari am fost la isvor, noi care în timpul șederii noastre în Capitală, am văzut atâtea și atâtea, socotim drept o datorie să vă spunem toate lucrurile acestea pentru a vă lumina în privința atitudinii ce trebuie să urmăim.

Am vorbit de politica ce e nevoie să urmăim în vederea unei colaborări, eventuale.

Din punctul acesta de vedere trebuie să ținem seamă de faptul că este o deosebire enormă între politica de sub regimul sclaviei de altă dată și dintre aceea pe care o facem azi.

Aceea era o politică simplistă, aceasta este complicată și plină de dificultăți.

Pe atunci se făcea numai politică națională și felul acesta de politică core numai sentiment și credință și convingere. Astăzi facem politica libertății și aceasta implică profunde cunoaștere a atâtor chestii, a atâtor procedee și a tuturor laturilor vieții politice și sociale.

Politica naționalistă este operă de devotament și de credință. Politica așa cum trebuie s'o facem azi, este o știință și o artă asupra căreia s'au scris, sute de mii de volume și s'ar putea scrie încă fără a se epuiza vastitatea subiectului.

Ea are legile sale, normele sale de conducere, ea presupune studiu, aplicație, prevedere și talent.

Cunoașterea deplină a acestei arte, se completează în fine prin experiență, deoarece evenimentele sunt școala cea mai bună a vieții. Astfel înțeleasă și astfel dirijată lupta ce tre-

Teatrul oraşenesc.

Reprezentările Companiei „Caragiale”

„Păpuşile” de P. Volf, „Hamlet”.

Compania dramatică „I. L. Caragiale”, continuând seria reprezentațiilor și-a asigurat cu „Păpuşile” și cu „Hamlet” un nou și strălucit succes.

„Păpuşile” (Les marionnettes) a lui Pierre Volf este o piesă interesantă în care problema căsătoriei este pusă sub unul din aspectele ei cele mai atrăgătoare.

Preocupat mai mult de analiza stărilor de suflet și de motivele și împrejurările ce pot să determine variațiile acestor stări, Pierre Volf, neglijează într-o anumită măsură aceea ce se înțelege sub eticheta de tehnică de teatru propriu zisă, adică acea abilitate urmărită cu atenție în repertoriul modern și care are în vedere desfășurarea gnadată și repede a scenelor, în vederea efectului final.

Preocupările mai mult de ordin psihologic ale autorului „Păpușilor” au ca efect pe alocurea lungimi și târăgănări de situații, repetări de scene sau chestiuni de amănunte ce nu pot fi de nici un folos.

Din punctul de vedere al subiectului, al meticulozităților de analiză și al temei generale, lucrarea lui Pierre Volf înfățișează calități serioase și solide ce fac ca spectacolul să fie atrăgător și captivant.

Aceea ce autorul ține să degajeze din piesa sa, este privilegiul pentru femei de ași trăi viața, este recunoașterea fără de restricție a dreptului la fericire acel „droit au bonheur” pe care îl găsim circulând de-a lungul pieselor celor mai cunoscuți dramaturgi contemporani.

În total o analiză interesantă și fină pe alocurea și o pledoarie călduroasă în favoarea drepturilor femești.

O interpretare sigură și inteligentă a pus în vedere calitățile reale ale piesei.

D. C. Mărculescu în Montclars a pus cu strălucire în evidență jocul său subtil și de o rară bogăție de mijloace, d. Popeea, a conturat cu toată arta cuvenită rolul venerabilului de Fernay, d. Simionescu a avut momente de o căldură și sinceră emoțiune în Nizerolles, care ascunde atâta suflet sub atâta ironie, în fine dnii Aurelian Decu, Constantin, Dimitrescu, au complectat un ansamblu absolut multumitor.

Dra Salater în Fernanda de Montclars, a avut scene executate cu o fină înțelegere a teatrului.

Alături de dna doamna Popeea și d. Merișescu, Crețulescu și K. Dimitrescu au format un anturagiu a căruia eleganță a fost apreciată de un public elegant și numeros.

Reprezentarea lui „Hamlet” a fost pentru d. C. Mărculescu, prilejul unui franc și meritat succes.

Am văzut acuma câți-va ani în capitală pe distinsul artist bucureștean, în rolul întunecatului prinț al Danemarcei.

De atunci și până acuma am constatat cu satisfacție, că interpretarea d. C. Mărculescu s'a îmbogățit, ca nuanță și expresie, s'a înfrumusețat ca mijloace de exteriorizare și concepție, dobândind un relief impresionant și viguros.

Asupra sufletului și caracterului lui Hamlet s'a scris o întreagă literatură până acum fără a se putea fixa însă o formă definitivă a interpretării de urmat.

De aceea consultarea părerilor autorizate, interpretarea fidelă și inteligentă a textului și reflexiunea și aprecierea personală sunt tot atâtea mijloace excelente pe cari artiștii de seamă pot să le utilizeze cu folos.

Din punctul acesta de vedere, am avut mulțumirea să vedem că d. C. Mărculescu, crescut la școala unei tradiții excelente a știut să armonizeze experiența și recomandările acestora cu vederile sale personale, de un sobru colorit original.

Dra Salater, a făcut în rolul Ofeliei o apariție încântătoare, de o suavă și delicată transparență.

Albă, cum puține Ofelii am văzut până acum, emoționantă în vestmântul virginial, sub coroana și sub jehbile de flori, dra Salater, mai ales în scena nebuniei, a lăsat publicului o impresie de neuitat.

TELEGRAME.

(Agenția „Damian”).

RAPORTURILE RUSO-AMERICANE.

Paris. — Ziarele din Washington anunță, că guvernul american va relua toate legăturile sale comerciale cu Rusia bolșevistă, fără a ține seamă de atitudinea celorlalte state aliate.

TRATATUL DE PACE CU UNGARIA.

Paris. — „Chicago Tribune” anunță, că tratatul de pace cu Ungaria nu a suferit și nu va suferi nici o modificare în chestiile teritoriale. Cererile delegației maghiare, pentru acordarea majorării contingentelor armatei permanente, se va respinge totdeauna.

SUCCESELE CANCELARULUI RENNER LA ROMA.

Viena. — D. Renner, cancelarul Austriei germane, s'a reîntors din misiunea sa din Italia. În fața comisiunii afacerilor externe, a raportat despre rezultatul călătoriei sale, declarând, că a obținut sprijinul Italiei, în urmărirea planurilor de apreciere ce caută să le realizeze atât cu Cehoslovacia, cât și cu România, Jugoslavia și Polonia.

D. Renner, a accentuat, că Austria se va nizi și mai mult în viitor, pentru asigurarea raporturilor de prietenie cu Italia, care a promis că va ajuta din toate puterile noul stat austriac, la opera grea a refacerii economice-industriale, și la aplicarea loială a tratatului de pace.

D. Renner a relatat apoi, spre satisfacție generală, că s'a realizat cu prilejul tratativilor avute la Roma, reluarea legăturilor diplomatice și comerciale, între cele două state, adăugând că Italia s'a obligat a furniza Austriei materii prime în valoare de o sută milioane lire, și aceasta în timpul cel mai scurt posibil.

UN NOU STUDIU ÎN ȘCOLILE MAGHIARE.

Budapesta. — Partidul regalist maghiar, a cerut ministrului de culte și instrucțiune, să introducă în învățământul maghiar, cursuri speciale, despre avantajile formei de stat regaliste.

INCIDENTE LA CONGRESUL SOCIALIST DIN BUCUREȘTI.

București. — Cu ocaziunea congresului socialist, au avut loc câteva incidente între socialiști și țărani cari auzeau din curiozitate. Socialiștii au împărțit manifeste calomniatoare. Mai mulți socialiști au fost bătuiți. Socialiștii Sâmbătă, 17 au împărțit manifeste calomniatoare. Mai mulți lor întâmplare, atacând și făcând responsabil guvernul pentru toate incidentele.

SITUAȚIA ÎN IRLANDA.

Londra. — Grevele din Irlanda au încetat. Cele 66 de persoane deținute au fost transportate din închisoare la un spital din Dublin.

Armata a ținut la 16 cor. o mare razie la Dublin, arestând 150 de persoane, vinovate de răsvrătire și omor. S-au aflat multe arme și munițiuni.

IMPROPRIETĂRIEA ÎN ARDEAL.

București. — Ministrul domeniilor, lucrează de Sâmbătă 17 cor., cu comisiunea agrară, relativ la aplicarea improprietării în Ardeal.

IMPRUMUTUL FORȚAT ÎNEVITABIL (?)

București. — Cererile oficiale anunță, că necesitatea împrumutului forțat a devenit inevitabilă.

Greva pe C. F. austriace de sud.

Viena. — Impiegații C. F. austriace din zona de sud, au declarat greva, neacceptându-se cererea acestora de-a li-se acorda o însemnată urcare de salariu. De ieri pe aceste linii nu mai circulă nici un tren.

Greva din Statele-Unite.

New-York. — În sudul și estul Statelor-Unite, au izbucnit din nou grevele parțiale, cu caracter comunist. Traficul de mărfuri și călătoriilor din acele ținuturi a încetat. La uzinele C. F. nu se mai lucrează.

Consiliul de miniștri a numit o comisie specială, care să se ocupe, cu aplanarea grevelor. Pentru aprovizionarea orașelor, s'au instituit servicii speciale cu autocamioane.

Cenzurat: C. Teodorescu.

DACA DOREȘTI SĂ CUMPERI MOBILE,
să nu-ți pară rău de cheltuețele unui drum până la Târgul-Mureș și să vezi uriașele, splendid aranjatele saloane de mobile alui :: :: ::

SZÉKELY ȘI RÉTI
Fabrică de mobile transilvănene S. p. A.
Se 1096

TEATRUL ORAȘULUI ARAD.

Compania Dramatică Română „I. L. Caragiale”
cu concursul D-șoarei

Valeria Salater
și al D-lui

CONSTANTIN MĂRCULESCU

Societari: Dnii St. Decu, I. Constantin, Fl. Simionescu și R. Popea. D-na Ecat. Popea, D-șoarele: M. Crețulescu, S. Merișescu, Kety Dumitrescu și Nora Ioanin; Dnii: A. Decu-Junior, I. Georgian, V. Dumitrescu, G. Aurelian, I. Petrescu, etc.

Va da următoarele reprezentațiuni:

Marti 20 Apr. ora 8 și jum. seara LUPTA ÎNTRE FEMEI Com. în 3 acte de: Scribe și Legouve.	Merc. 21 Apr. ora 8 și jum. seara Odeffa Dramă în 4 acte de: V. Sardou.	Joi 22 Apr. ora 8 și jum. seara 20 ZILE LA RĂCOARE Comedie în 4 acte de: Henenquin.	Veneri 23 Apr. ora 8 și jum. seara Frou-Frou Dramă în 5 acte de: Melhak și Halevy
--	--	--	--

PREȚUL LOCURILOR: Loji mari ansenă și loji mari Rang I 180 cor., Loji mici parter și Rang I 150 cor., Loji Etajul II 100 cor., Fotoliu 35 cor. Stal I 25 cor. Stal II 20 cor. Balcon Etaj II rând 1. 2 și 3 15 cor. Balcon Etaj II rând 4 și 5 10 cor., Balcon Etaj III 6 coroane. Galeria 4 coroane.

Biletele se găsesc de vânzare la „Librăria Diecezană” iar în zilele de spectacol dela ora 6 și jumătate seara la Cassa Teatrului. No 1131

